

Koupení novináři. Nenáviděná německá kniha o poměrech v médiích. Ceny za propagandu. Padlo tam i jedno české jméno

- CZ24 News | 27. prosince 2020

NĚMECKO: Crack? LSD? Kokain? Vzhledem ke zpravodajství našich seriózních médií se člověk stále častěji ptá, jaké drogy jsou v redakcích konzumovány. Takhle uvádí vlastní knihu „Koupení novináři“ o situaci v německých médiích novinář Udo Ulfkotte. V knize je zaznamenáno i jméno novinářky Báry Procházkové, která se nám k věci vyjádřila. Uvádíme i další příklady z Česka, které jsou těm z knihy vzdáleně či blízce podobné.

„Zatímco občané mají plné zuby mrtvých v tzv. zahraničních misích, nasazují si někteří zástupci tisku ocelovou helmu a čile sekundují Američanům při plánování nových válek,“ napsal také v úvodu Udo Ulfkotte. Jeho knihu *Koupení novináři*, ke kterým se v rámci své kariéry řadil také a omluvil se za to, vydalo nakladatelství Naše vojsko v roce 2018 a dodnes ji lze sehnat ve zlevněných knihách.

I když byl její obsah mnohými německými „alfanovináři“, kteří podle ní mají máslo na hlavě, označen za plný konspiračních teorií, pojďme si z ní zkrátčeně něco přečíst. A pak to zkusme mírně oxeroxovat do české reality.

Uprostřed války

„Já sám jsem iluze o žurnalistice a pravdivém zpravodajství ztratil už před desítkami let. Vzpomínám si na ten den celkem přesně. Irácká armáda vpadla 2. srpna 1990 do Kuvajtu. Saddám Husajn byl do té doby v našich médiích líčen vždy pozitivně. Přes noc byl vymyšlen nezbytný příběh, který by Iráčany vyličil jako ztělesnění zla. Vyřídila to PR agentura Hill and Knowlton. Specializuje se na lži. Vymyslela lež, podle níž iráčtí vojáci v kuvajtských nemocnicích vyndali bezbranné kojence z

inkubátorů a házeli jimi o betonovou podlahu," píše.

A dodává, že 10. října 1990 v americkém Kongresu mladá dívka jménem Nayrah vypověděla, že to na vlastní oči viděla. Byla to dcera kuvajtského velvyslance ve Washingtonu Saúda bin Násira Al-Sabaha a pro svoji výpověď byla vyškolená PR agenturou Hill and Knowlton. Kuvajtská vláda dle Ulfkotteho za tuto propagandistickou akci zaplatila médiím a agenturám celkem dvanáct milionů dolarů.

Ostatně Udo Ulfkotte se už předtím zúčastnil něčeho, co mu pomohlo vnímat „světové šachy“ v jejich neobyčejnosti: „Několik měsíců předtím jsem ostatně byl na frontě krátce po použití otravného plynu Iráčany, kde vojáci Saddáma Husajna zabíjeli Iránců německým otravným plynem. Bylo to u Zubajdátu v červenci 1988... Fotografoval jsem děsivé iránské oběti otravného plynu, kterým vytékal mozek z očí, nosu a úst. Nemyslete si, že to potom v Německu vyvolalo nějakou vlnu rozhořčení. Německá žurnalistika naopak mlčela. Otrava lidí přitom byla v porovnání s výše uvedenou lží o inkubátorech brutální realitou.“

Případ Bára

Autor v knize dále uvádí jasná napojení velmi důležitých německých médií na některé propagandisticky zaměřené americké nadace, spolky či think-tanky. Jméno Bára Procházková je v knize uvedeno mezi mnoha jinými jmény německých novinářů. V podkapitole „Jména: Sporné kontakty“ je zveřejněna tabulka jmen, k níž autor dopředu jasně uvádí: „Netvrdím, že jsou nebo byli členy organizace nebo ‚young leaders‘. Tímto seznamem je na základě podkladů výročních zpráv Atlantik-Brücke za období 2006/2007 až 2011/2012 a dalších dokumentů Atlantik-Brücke dokumentován pouze kontakt, který uvádí Atlantik-Brücke.“ Zmíněná „firma“ je v knize popsána jako proamericky zaměřená tvrdě lobbistická společnost. V seznamu je uvedeno: Procházková Bára, Respekt – český časopis.

Na facebookovém messengeru jsem se jí zeptal, co si o tom myslí. Nevěděla, že je v knize uvedena. „Knihu bohužel neznám a nevím, kým bych měla být koupena? ... Nedokážu si představit, že by někdo měl něco z toho kupovat člověka, který celý den přebaluje, kojí a v noci každé dvě hodiny vstává k dítěti. Kdyby si tento ‚balíček‘ někdo koupil, tak ho asi brzy vrátí,“ napsala se smajlíkem na konci. Procházková studovala v Hamburku politologii a východoevropská studia. Pro Respekt psala mezi lety 2006 až 2011. Dnes pracuje pro Českou televizi.

Následně sdělila, že členkou spolku Atlantik-Brücke, který se představuje jako neziskové sdružení na podporu německo-amerického porozumění a atlantismu, není: „Studovala jsem šest let v Hamburku, rok v Berlíně a začala tam pracovat jako novinářka, takže jsem navštívila desítky, možná stovky, různých akcí. Intenzivní kontakty s Německem, Berlínem a Hamburkem samozřejmě udržuji dále. Mám tam ze studií své nejlepší přátele, jak to tak ze studií bývá,“ doplnila. A dodala: „Popravdě jsem zvyklá, že jsem často mezi Němci jediná Češka, neb v devadesátých letech v Německu nestudovalo tolik lidí celé studium a není tolik Čechů, kteří umějí tak dobře německy jako já.“

Redaktorka České televize na rodičovské dnes říká: „Členkou Atlantik-Brücke jsem nebyla. Navíc první věta pod tímto seznamem je, že ‚každý si může udělat obrázek sám, jak tito lidé píšou o transatlantických tématech a jestli někdy nejsou proameričtí‘. Popravdě by mě za dvacet let v novinářině nenapadl ani jeden text, kdy jsem se vůbec USA, či čímkoliv kolem toho zabývala. Vůbec to není moje parketa. Tak je to celé docela úsměvné.“

„Úžasná“ Angela

Německý novinář také popisuje konec rozmanitosti médií: „Inteligentní lidé dříve kvůli rozmanitosti názorů četli i několikery noviny denně, chtěli-li si vytvořit obraz o vývoji. Dnes už se to nevyplatí,

protože redakční obsahy jsou libovolně zaměnitelné a téměř identické. Příklad: Jednoho červencového dne roku 2014 zveřejnila všechna vůdčí média na titulní straně fotografii Angely Merkelové při vaření. Co to má znamenat? Když vaří Angela Merkelová, je to pro průměrného občana asi tak stejně důležité, jako když se v Číně svalí pytel s rýží. Položíme-li noviny vedle sebe, je stále stejná písnička nepřehlédnutelná. Co bylo dříve vyhrazeno listům Bunte, Gala, Goldenes Blatt a Bild der Frau – spolková kancléřka v kuchyni – se dnes objevuje na titulních stranách údajných ‚seriózních médií‘. Souběžně s tím bije do očí, že nadregionální deníky dnes vesměs produkují zpravodajství a komentáře, které jsou v rozporu s vnímáním a míněním převážné většiny obyvatelstva.“

Ohledně německé kancléřky informuje třeba i takto: „Vzpomínáte si ještě na čínského komunistického vůdce Mao Ce-tunga? Ten muž miloval kult osobnosti. Média mu musela trvale vzdávat úctu. Kdyby mohl Mao sledovat 60. narozeniny Angely Merkelové, asi by puknul závistí. Mao ještě média své země k vychvalování nutil pod pohrůžkou drakonických trestů. A dnes se to u německých médií zjevně děje zcela automaticky. Všechna milují ‚Mutti‘. Na předním místě je u moderního kultu osobnosti: deník Bild.“

Novinářské ceny

Dost nelichotivě se také vyjadřuje o novinářských cenách. Typickým příkladem jejich znehodnocení je podle něj Cena Hannse Joachima Friedrichse za vynikající žurnalistiku, dnes prý cena pro propagandisty. Vědec Jens Berger ji nazývá „Oscarem manipulátorů“ a v knize je pasáž, v níž je popsáno, jak se jednotliví ocenění „přikyvovači“ postupně stávají členy poroty a oceňují sobě podobné.

Podle Ulfkotta však v Německu existují novinářské ceny, nad kterými normální člověk už jen kroutí hlavou: „Patří k nim cena výrobce cigaret Reemtsma ‚Liberty Award‘ udělovaná od roku 2007 ‚odvážným novinářům, kteří dávají hlas každodennímu boji za svobodu‘. Cyničtěji už to nejde. Firma, jejíž produkty vás činí závislými a tudíž nesvobodnými, uděluje cenu za svobodu.“

V Česku se uděluje několik novinářských cen. Určitou možnost střetu zájmů představuje a představovalo například členství novinářů ve správní radě Nadace Open Society Fund Praha, která od roku 2010 pořádá každoroční soutěž Novinářská cena. Ve správní radě Nadace OSF byli třeba novináři Jana Klusáková, Jan Urban, Igor Blaževič, šéfredaktor Respektu od roku 2009 Erik Tabery a spoluzakladatelka DVTV z roku 2014 Daniela Drtinová. Poslední dva jmenovaní byli členy rady, on

mezi lety 2010 až 2011, ona 2014 až 2017.

V roce 2010 bylo v soutěži nominováno, odneslo si čestné uznání anebo ji vyhrálo mnoho autorů Respektu a v jedné z kategorií byl nominován i Tabery. V roce 2011 byla mezi oceněnými převaha Respektu ještě markantnější a Tabery zvítězil v kategorii Nejlepší psaný komentář. V roce 2015 a 2017 vyhrál kategorii Nejlepší audiovizuální rozhovor, beseda nebo diskuse Drtinové kolega Martin Veselovský. Převaha oceněných novinářů z vydavatelství Economia, jež vlastní téměř z devadesáti procent Zdeněk Bakala, je v soutěži obrovská. Nakonec je třeba poznamenat, že je vybírá nezávislá porota, jejíž složení přestalo být rokem 2016 zveřejňováno.

Když jsem kdysi žádal o rozhovor výkonného ředitele Nadace OSF Roberta Basche, tak celkem sarkasticky vzkázal, že ne, že až on bude chtít ventilovat nějaké téma, tak se prý ozve. Ostatně ústředí nadace sídlí v Praze celkem blízko redakce ParlamentníchListů.cz. Když jsem oslovil na messengeru Drtinovou třeba s otázkou, jestli je to s cenami v pořádku, neodpověděla.

Novinářské cesty

V knize *Koupení novináři* se Udo Ulfkotte také zamýšlí nad sponzory financovanými cestami: „Ve Frankfurter Allgemeine Zeitung, budiž to zde ještě jednou zmíněno, nebylo v mé době ‚podmáznuté‘ zpravodajství nikde tak zjevné jako ve fejetonu. Přinejmenším k fejetonu patřící turistická a cestovatelská část měla vždy nepřehlédnutelný stoh pozvánek na cizí stranou financované (luxusní) cesty do vzdálených zemí. Bezplatné cesty, při nichž platící sponzoři u daných témat zcela jistě očekávali určité obsahy, tedy navazující PR. Financování cesty bezprostředním objektem zpravodajství, například leteckou společností nebo cestovní kanceláří, nebylo nám novinářům zakazováno. Takové cesty byly mezi nás rozdělovány mnohem aktivněji. A my jsme ve svých článcích často nepoukázali na to, kdo cesty financoval. Ale i to bylo, jak si vzpomínám, zcela ‚normální‘ i v jiných mediálních podnicích.“

Vzpomíná i na návštěvu jednoho z nejbohatších mužů světa, sultána a diktátora Kábúse z Ománu. Letěl jako VIP v první třídě a cílovým letištem prošel plynule všemi kontrolami. Před halou na něj čekala limuzína s řidičem a tlumočnickem, který byl i jakousi živoucí peněženkou. Novinář nikdy nic neplatil. „Ano, sultán zaplatil dokonce i můj výcvik certifikovaného záchranného potápěče PADI s Jasonem Erodottu jako privátním učitelem. Sultán zaplatil všechno, co bylo naučováno na pokoj. Špinavé prádlo, které jste si před odjezdem nechali ještě jednou vyprat, pohlednice z obchodu se suvenýry, drahé telefonáty z hotelu do redakce, návštěvy ve vybraných restauracích. Takový prý je v zemi zvyk u hostů sultána, tvrdil státní doprovod. Byl jsem naivní a hloupý, že jsem to přijal. Neboť pak jsem byl samozřejmě zkorumpovaný.“

V českých soukromých médiích je praxe podobná. Redaktoři jezdí na zahraniční cesty často díky pozvánkám sponzorů kvůli tomu, aby napsali „pozitivní“ články. Autor tohoto textu byl na několika takových cestách a vzpomíná na hovory s novináři, kteří se mu svěřovali se zážitky ze sponzorovaných cest po Německu, Ukrajině či USA. Co si vzpomíná, nikdo nikdy sponzora cesty v článku neuvedl. Na první novinářské cestě do Číny, kterou zařídila s pomocí tamního ministerstva zahraničí čínská ambasáda v Praze, byl autor tohoto článku s novináři z Hospodářských novin a z Práva. Nikde se nepsalo, že to platila Čína.

Na druhou stranu je třeba zmínit, že mu cestu po Rusku částečně sponzorovaly firmy podnikatele s dobrými východními kontakty Zdenka Zbytka, což bylo na konci článků vždy uvedeno s bannerem zmíněných firem. To ale nezabránilo Tomáši Urbanovi z Člověka v tísni zveřejnit v roce 2015 ve studii „Radikální listy? Server Parlamentní listy je Mekka radikálů“ na stránkách tištěných Lidových novin zjevnou lež, když psal, že Zbytek Rychetskému sponzoroval cestu na Donbas. Studii prý zpracovával několik měsíců a přečetl při tom tisíce článků. Když jsem mu přes Facebook napsal, proč

si nevšiml „poděkování sponzorovi“ pod reportážemi z Ruska, omluvil se a elektronickou verzi studie opravil.

O autorovi knihy

Německý novinář Udo Ulfkotte zemřel v roce 2017 a popisovaný bestseller – za 18 týdnů si ho koupilo přes 120 tisíc lidí – vyšel česky o rok později. Na stránkách ParlamentníchListů.cz vylíčila jeho život a kariéru historička a politoložka působící ve Finsku Veronika Sušová-Salminen, když na úvod napsala: „Kolem smrti německého novináře a aktivisty Udo Ulfkotteho se objevila celá řada spekulací. To ale nepřekvapí při pohledu na Ulfkotteův profesní životopis a také zájmy. Jako novinář prošel zajímavou kariérou od reportéra z muslimských zemí pro prestižní deník až po autora bestselleru s konspiračním nádechem.“

V článku Sušová-Salminen rozebírá, že Ulfkotte z prestižního Frankfurter Allgemeine Zeitung v roce 2003 neodešel až tak úplně dobrovolně. Redakce ho prý přesunula do digitálního vydání, což pochopil jako degradaci a z novin pak sám odešel. V německém mainstreamu se ohledně toho psalo, že si Ulfkotte skrze knihu s bývalým zaměstnavatelem vyřídil účty. On sám to viděl zcela jinak. Jeho bestseller však tradiční německá média zcela ignorovala.

Když však 13. ledna 2017 ve věku 56 let zemřel na srdeční infarkt, jak informovala jeho rodina, jeho smrti se věnovaly všechny větší německé mainstreamové noviny, které mu většinou věnovaly krátkou zprávu či krátký a vesměs vkusný nekrolog.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz/>